

Rapport - Översyn skolpengens konstruktion och nivå

Bakgrund

Utbildningsnämnden har den 12 juni 2019, § 44 (UN 2019/0304) beslutat om en översyn av befintligt resursfördelningssystem. Kommunstyrelsen har den 11 juni 2019, § 195 (KS 2019/0017) beslutat att ge utbildningsnämnden i uppdrag att tillsammans med kommunledningskontoret utreda och se över skolpengens konstruktion och uppbyggnad, vad gäller bland annat uppräknings- och lokalkostnader.

Den nu gällande resursfördelningsmodellen har använts under en längre tid och frågor har aktualiserats om pengens nuvarande konstruktion uppfyller de krav som kan ställas på en effektiv, transparent, konkurrensneutral fördelningsmodell.

Uppdrag

En viktig parameter för en uppdaterad resursfördelningsmodell är att den konstrueras så att den blir ett effektivt styrmedel för kommunens politiska ledning samtidigt som den bidrar till att rektorer och skolhuvudmän får incitament för att utveckla skolverksamheten mot uppsatta mål.

En ny resursfördelningsmodell ska utgå ifrån Bidrag på lika villkor, SOU 2008:8 och konstrueras så att den blir ett effektivt verktyg för att styra kommunens ekonomiska resurser i förhållande till de mål som beslutas för perioden. Modellen ska också ta hänsyn till de olika behov som kan finnas mellan olika verksamhetsgrenar, t ex undervisning i grundskola, särskola, förskoleklass och fritidshem, men även till olika åldersgrupper såsom lågstadiet, mellanstadiet och högstadiet. Resursfördelningsmodellen ska även beakta likvärdighetsaspekten avseende kostnader för lokaler.

Nyckelbegrepp för Danderyds kommuns nya resursfördelningsmodell:

- Resurseffektiv
- Transparent

- Konkurrensneutral
- Lättbegriplig för politiker, tjänstemän och utövare

Genomfört uppdrag förväntas leda till förslag på eventuella förändringar avseende hantering av exempelvis lokalkostnader och/eller förändringar i resursfördelning mellan yngre och äldre elever. Uppdraget förväntas innefatta en omvärldsanalys i förhållande till jämförbara kommuner och ska inledningsvis endast omfatta det s k grundbeloppet för grundskolans verksamheter.

Tidplan

Resursfördelningsmodellen ska vara klar för införande i grundskolan budgetåret 2021 och för förskolan budgetåret 2022.

Organisation för uppdraget

Arbetet med att ta fram en ny resursfördelningsmodell ska ske inom ramen för kommunens projektstyrningsmodell.

Projektägare; bildningsdirektör.

Projektledare; administrativ chef på bildningsförvaltningen

Övriga deltagare/resurser i projektet allokeras från;

- kommunledningskontorets ekonomienhet
- tekniska förvaltningen
- bildningsförvaltningen

Resursfördelningsmodell – skolornas finansiering

Med begreppet resursfördelningsmodell avses här vilken modell kommunen har för finansiering av den undervisning som ges elever folkbokförda i Danderyds kommun. Centralt i resursfördelningsmodellen är grundbeloppet, ofta kallad skolpeng. Skolpengens betalas av Danderyds kommun utifrån det hemkommunansvar kommunen har för elever folkbokförda inom kommunen. Skolpengen ska täcka skolhuvudmännens kostnader för att bedriva en god undervisning på lika villkor för samtliga huvudmän som bedriver undervisning.

Resursfördelningsmodellen innefattar även tilläggsbelopp som i vissa fall betalas ut till fristående skolor för elever i behov av extraordinärt särskilt stöd. I Danderyds kommun kan även skolor i egen regi söka extra medel för elever i behov av extraordinärt särskilt stöd, det kallas då verksamhetsstöd. Ansökningarna om tilläggsbelopp och verksamhetsstöd bedöms utifrån individuella behov och fördelas enligt gemensamma riktlinjer.

Utöver grundbelopp och tilläggsbelopp finns i vissa kommuner ett strukturbidrag som hemkommunen ger som komplement till grundbeloppet, oftast baserat på socioekonomiska skillnader inom kommunen. Detta tillämpas idag inte i Danderyds kommun, däremot utgår extra ersättning till skolor med nyanlända elever. Kommuners resursfördelningsmodell kan även skilja sig åt med avseende på vad som ska täckas av grundbeloppet, det skiljer vad som finansieras och nyttjas gemensamt centralt. Exempelvis kan hemkommunen erbjuda gemensamma tjänster för samtliga skolhuvudmän verksamma i kommunen. I Danderyd utför hemkommunen vissa tjänster centralt för alla skolor av effektivitetsskäl, exempelvis modersmålsundervisning. Det finns även vissa digitala lärverktyg som samtliga skolor i kommunen kan nyttja.

Utöver skolpengen har skolorna även andra intäkter, främst i form av statsbidrag, exempelvis lärarlönelyft. För elever i behov av extraordinärt särskilt stöd har vissa skolor ett tilläggsbelopp/verksamhetsstöd som inte ingår i grundbeloppet. Vissa skolor har även andra mindre intäkter, exempelvis när de hyr ut delar av lokaler.

Exempel: Enebybergs skola hade i redovisat utfall 2019 en total intäkt per faktisk elev på 109 tkr. Av dessa 109 tkr utgör skolpeng 73 tkr, fritidspeng 26 tkr, särskilt stöd 4 tkr, statsbidrag 5 tkr samt uthyrning av lokaler och övriga intäkter 1 tkr. De totala kostnaderna uppgick till 107 tkr per faktisk elev.

Detta dokument redogör för hur grundbeloppet (skolpengen) är uppbyggt, vad de olika beloppsnivåerna baseras på och hur fördelningen av kostnader skiljer sig åt mellan kommuner och även inom kommunens skolor i egen regi.

Danderyds skolpeng jämfört med övriga kommuner i Stockholm

Det är varje kommun som beslutar skolpengens nivå och en kartläggning visar att det skiljer en hel del mellan kommunerna, även mellan närliggande kommuner. Såväl belopp som nivåskillnad mellan olika åldrar skiljer sig åt.

Tabellen nedan är framtagen av kontrollernätverket i Stockholm norrort där respektive kommun angivit belopp för skol- och fritidspeng samt eventuellt strukturbidrag per budgeterat antal folkbokförda elever. Kommuner som har högst värde inom respektive kategori markeras med grönt, de som har lägst markeras med rött.

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304

JÄMFÖRELSE INKL. STRUKTURBIDRAG ¹	Danderyd	Järfälla	Lidingö	Nacka	Sollen-tuna	Solna	Stock-holm	Sundby-berg	Tyresö	Täby	Upplands Bro	Upplands-Väsby	Vaxholm	Värmdö	Österåker	Genomsnitt
Förskoleklass inkl fritids och strukturbidrag	92 364	91 380	114 499	106 063	110 312	97 293	147 533	96 946	113 975	83 939	91 568	86 647	112 645	112 728	95 857	103 583
Åk 1 inkl fritids och strukturbidrag	122 028	96 080	114 499	119 282	113 912	106 661	147 533	112 595	112 063	107 811	103 937	109 374	112 645	116 479	110 377	113 685
Åk 4 inkl strukturbidrag	77 532	60 880	83 235	81 100	81 412	76 261	99 659	78 546	76 935	69 475	78 841	80 918	73 483	81 774	78 917	78 598
Åk 6 inkl strukturbidrag	77 532	60 880	89 329	81 100	97 312	82 443	99 659	78 546	76 935	83 407	78 841	91 480	88 814	81 774	94 570	84 175
Åk 7 inkl strukturbidrag	93 876	72 980	89 329	100 875	97 312	82 443	113 700	92 356	85 961	83 407	94 590	91 480	88 814	89 640	94 570	91 422
Andel strukturbidrag av generella resurser åk 1	0,0%	2,9%	0,5%	3,4%	3,1%	3,4%	8,4%	4,6%	3,9%	0,0%	3,1%	2,5%	0,0%	1,6%	1,6%	2,6%

¹ Kommuner som har högst värde inom respektive kategori markeras med grönt, de som har lägst markeras med rött.

Det finns en relativt stor skillnad i hur kommunernas grundbelopp skiljer sig åt mellan olika åldrar. För att få en tydligare bild av vad kommunerna totalt betalar för en elevs skolgång inklusive fritids, har tabellen nedan räknats fram. Tabellen visar den sammanlagda skolpengen för en elev i respektive årskurs från F-9 (inkl fritids F-3) med 2020 års skolpeng. De kommuner som har högre värde än Danderyd är markerade med grönt, medan kommuner med lägre värde är markerade med rött.

Tabell med skolpeng inklusive strukturbidrag per stadium samt totalt för en elevs skolgång:

SKOLPENG INKL. STRUKTURBIDRAG FÖR EN ELEV F-9	Danderyd	Järfälla	Lidingö	Nacka	Sollen-tuna	Solna	Stock-holm	Sundby-berg	Tyresö	Täby	Upplands Bro	Upplands-Väsby	Vaxholm	Värmdö	Österåker	Genomsnitt
Åk F-3 inkl fritids	458 448	379 622	469 731	463 908	452 048	417 276	590 132	434 731	450 164	407 372	403 379	414 769	450 580	462 165	426 989	445 421
Åk 4-6	232 596	182 641	255 799	243 299	260 136	234 965	298 977	235 638	230 805	222 357	236 523	253 316	235 780	245 322	252 405	241 371
Åk 7-9	281 628	218 941	267 987	302 624	291 936	247 329	341 100	277 068	257 883	250 221	283 770	274 440	266 442	268 920	283 711	274 267
Summa F-9 ¹	972 672	781 204	993 517	1 009 830	1 004 120	899 570	1 230 209	947 437	938 852	879 950	923 672	942 525	952 802	976 408	963 106	961 058

¹ Kommuner som har högre värde än Danderyd markeras med grönt, de som har lägre markeras med rött.

Vid en jämförelse med de kommuner som ingår i kontrollernätverk norrort i Stockholms län kan konstateras att Danderyds grundbelopp är högre än genomsnittet på lågstadiet och högstadiet, samt under genomsnittet på mellanstadiet. Det visar också på skillnader mellan förskoleklass och åk 1-3 där grundbeloppet för förskoleklass ligger lägre än genomsnittet. Vid beräkning av det sammanlagda grundbeloppet för skola och fritids för en elev i respektive årskurs kan konstateras att Danderyd ligger över genomsnittet. Fem av 14 kommuner har högre sammanlagt belopp än Danderyd och nio av 14 kommuner har lägre.

Observera att för Danderyd är beloppet i tabellen med jämförelse inklusive strukturbidrag detsamma som grundbeloppet då kommunen inte tillämpar demografiskt strukturbidrag. Belopp till skolor med nyanlända ingår inte.

Jämförelsen i tabellen ovan ger en god bild av likheter och skillnader mellan kommunerna men det finns flera faktorer som påverkar när man ska dra slutsatser utifrån jämförelsen. En rak jämförelse är svår då resursfördelningsmodellerna utöver grundbeloppet skiljer mellan kommunerna. Kommunerna har olika riktlinjer för beviljande av tilläggsbelopp, ett par kommuner har nyligen infört ett strukturbidrag per elev i mindre undervisningsgrupp, den service och det stöd som går att få

från kommunen centralt skiljer och en del kommuner har särskild finansiering för stöd till nyanlända samt olika principer för modersmål, skolskjuts med mera.

Även hyresmodellerna ser olika ut där vissa kommuner, som Danderyds kommun, har kommunal hyresvärd med en hyresmodell som inkluderar en maxhyresnivå. Alla dessa faktorer gemensamt gör att en rak jämförelse inte kommer att ge en exakt bild över skolornas finansiering i de olika kommunerna. Därutöver skiljer geografi och demografi sig åt vilket gör att förutsättningarna för skolorna kan skilja även om grundbeloppet skulle vara detsamma.

Genomgång av skolpengens beståndsdelar

Alla kommuner ska specificera hur grundbeloppet är uppbyggt. Detta regleras för skolorna genom 9 kap. 20 §, 10 kap. 38 § och 11 kap. 37 § skollagen (2010:800) där det anges vilka kostnadsslag som ska ingå i det grundbelopp som lämnas i bidrag till en enskild huvudman för förskoleklass, grundskola eller grundsärskola. Vid tillämpning¹ av dessa bestämmelser ska ersättning för

1. **undervisning** avse kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader,
2. **lärverktyg** avse kostnader för läroböcker, litteratur, datorer, maskiner som används i undervisningen, skolbibliotek, studiebesök och liknande kostnader,
3. **elevhälsa** avse kostnader för sådan elevhälsa som avser medicinska, psykologiska eller psykosociala insatser,
4. **måltider** avse kostnader för livsmedel, personal, transporter och därmed sammanhängande administration och liknande kostnader,
5. **administration** avse administrativa kostnader som ska beräknas till tre procent av grundbeloppet,
6. **mervärdesskatt** avse ett schablonbelopp som uppgår till sex procent av det totala bidragsbeloppet (grundbelopp och i förekommande fall tilläggsbelopp), och
7. **lokalkostnader** avse kostnader för hyra, driftskostnader, inventarier som inte är läromedel, kapitalkostnader i form av ränta på lån och liknande, dock inte kostnader för amortering.

---

¹ Skolförordningen (2011:185) 14 kap 4 §

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304

Jämförelser

Totala kostnader kommunal grundskola - jämförelse med andra kommuner (2019)

Nedan jämförs Danderyds ekonominyckeltal för grundskola i egen regi med utvalda kommuner i Stockholms län (källa räkenskapssammandrag SCB).

Kostnaderna inkluderar mer än de kostnader som ska motsvara grundbeloppet, och som belastar respektive skolenhet, då de ska spegla kommunens alla kostnader för verksamheten grundskola.

Nyckeltalet för övriga kostnader i kommunal grundskola respektive förskoleklass inkluderar exempelvis delar av utbildningsnämndens centrala kostnader, fritidspersonal samt statsbidrag.

NYCKELTAL KOLADA 2019 (kr/elev)	Danderyd	Järfälla	Lidingö	Nacka	Sollentuna	Solna	Stockholm	Sundbyberg	Tyresö	Täby	Upplands Bro	Upplands Väsby	Vallentuna	Vaxholm	Värmdö	Österåker	Genomsnitt (oviktat)
Kostnad för kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	113 803	107 169	112 235	102 923	123 525	117 383	136 260	124 468	104 310	102 229	113 727	130 081	111 796	120 634	114 684	112 264	115 468
Kostnad för undervisning i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	80 125	65 477	61 740	68 215	71 437	66 226	78 475	74 556	62 657	57 445	66 488	72 766	62 333	63 992	51 798	59 310	66 440
Kostnad för lärvärtyg i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	5 641	4 615	7 358	2 676	4 529	6 711	9 854	4 043	4 206	3 401	5 150	6 210	3 027	2 352	5 402	3 541	4 920
Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	2 721	4 001	2 713	2 016	3 146	4 583	3 401	3 812	3 728	2 681	3 861	2 692	2 874	4 146	2 498	4 844	3 357
Kostnad för måltider i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	5 415	5 555	5 332	5 556	6 529	6 724	7 599	5 256	4 800	5 840	5 680	7 079	6 132	8 013	6 775	5 696	6 124
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	16 775	16 415	19 750	18 083	11 594	20 417	23 850	20 473	13 868	15 161	12 315	19 810	23 069	17 753	18 993	13 788	17 632
Övriga kostnader i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	3 126	11 106	15 342	6 377	26 289	12 722	13 080	16 328	15 051	17 702	20 233	21 526	14 362	24 378	29 217	25 085	16 995
Kostnad kommunal förskoleklass, kr/elev	53 146	72 396	69 567	49 928	53 036	58 115	47 611	48 132	55 287	51 009	64 555	58 991	70 126	71 694	33 656	51 725	56 811
Kostnad personal kommunal förskoleklass, kr/elev	37 218	48 117	45 702	34 523	38 577	39 647	22 254	45 393	33 931	36 067	46 757	33 024	42 760	48 868	28 229	32 798	38 367
Kostnad lokaler kommunal förskoleklass, kr/elev	6 984	30 598	17 498	8 835	9 064	12 692	21 730	8 892	11 687	9 495	6 714	11 389	20 431	16 790	4 871	10 347	13 001
Kostnad övrigt kommunal förskoleklass, kr/elev	8 944	-6 320	6 367	6 570	5 396	5 776	3 628	-6 153	9 670	5 447	11 083	14 578	6 936	6 036	556	8 580	5 443

Fördelning av kostnader finansierad av skolpeng (utfall 2019) – kommunala skolor

Detta avsnitt innefattar de redovisade kostnader som ska täckas av grundbeloppet. En fördelning på de kostnadslag som grundbeloppet ska fördelas på visas av tabellen nedan, per skola och totalt för samtliga skolor i Danderyds kommuns egenregi.

Tabellen är framtagen genom att endast se på huvudintäkterna, alltså grundbeloppet, skolpengutbetalningarna. Då skolorna i egen regi gick med underskott 2019 överstiger kostnaderna skolpengutbetalningarna. Kostnader som finansierats av övriga intäkter (statsbidrag, särskilt stöd, hyresintäkter med mera) har exkluderats i kostnadsfördelningen.

Kostnadsfördelning 2019	Enebyberg	Ekeby-Svalnäs	Vasaskolan	Friberga	
Undervisning	63,1%	63,4%	60,9%	58,6%	
Lärverktyg	3,7%	5,1%	3,3%	8,3%	
Elevhälsa	2,3%	3,1%	1,3%	3,1%	
Måltider	7,5%	8,1%	7,7%	4,3%	
Administration	3%	3%	3%	3%	
Lokalkostnader	20,3%	17,3%	23,7%	22,7%	
	Kevinge	Kyrk-Balder	Mörby	Stocksund-Långängen	Totalt
Undervisning	63,2%	65,7%	62,6%	61,7%	62,3%
Lärverktyg	4,9%	3,8%	7,8%	5,5%	5,3%
Elevhälsa	2,2%	1,4%	3,5%	2,8%	2,5%
Måltider	8,0%	6,1%	4,3%	6,4%	6,5%
Administration	3%	3%	3%	3%	3%
Lokalkostnader	18,8%	20,0%	18,8%	20,5%	20,4%

Tabellen visar att fördelningen av de bokförda kostnaderna skiljer sig avsevärt mellan kommunens olika skolor i egen regi. En analys av skillnaderna i denna sammanställning görs under rubriken Analys per kostnadsslag senare i dokumentet. Siffrorna är utfall 2019 med vissa rättningar avseende fördelning mellan kostnadsslagen.

En jämförelse med andra kommuner har också gjorts för att se om det finns strukturella skillnader mellan skolorna i Danderyds kommun och skolor i andra kommuner. Dock är det alltid svårt att jämföra kommuner av flera anledningar. Kommuner väljer att strukturera sin elevpeng på väldigt olika sätt, vilket gör att det behövs ett nära samarbete med jämförelsekommuner för att göra bra jämförelser. Skolornas redovisning ger idag inte möjlighet att jämföra kostnader per verksamhet, dessutom är tillgången till jämförbara data från andra kommuner begränsad. Flera kommuner gör kostnadsuppdelningen per stadiet samt separerar skola/fritids. Samtidigt saknas uppdelning helt från flera kommuner.

Den kommun vi sett närmare på i arbetet med denna rapport och som har en jämförbar uppdelning med Danderyd är Sollentuna.

Jämförelsen med Sollentuna kommun indikerar främst att Danderyd har en lägre andel kostnader för undervisning och högre andel kostnader för lokaler och måltider, se tabell nedan.

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304

Fördelning per kostnadsslag	Danderyd	Sollentuna
Undervisning	62,3%	67,0%
Lärverktyg	5,3%	5,0%
Elevhälsa	2,5%	2,0%
Måltider	6,5%	5,0%
Administration	3,0%	3,0%
Lokalkostnader	20,4%	17,0%
Skolskjuts, resersättning o inackordering*	-	1,0%

*ingår ej i Danderyds uppdelning

Jämfört med Sollentuna har Danderyd en lägre procent som går till undervisning. En förklaring till detta är att vissa skolor i Sollentuna använder två-lärarsystem, vilket medför en något högre personaltäthet. En stor skillnad i Sollentuna jämfört med Danderyd är att skolorna har minst två eller tre paralleller och oftast 25-26 elever per klass. Sollentuna har också lägre snittkostnader för samtliga övriga kostnadsposter. Dessutom inkluderar Sollentuna skolskjuts, reseersättning och inackordering i sin fördelning.

Analys per kostnadsslag

I detta avsnitt ser vi närmare på hur fördelningen ser ut och hur den skiljer sig åt mellan skolorna i egen regi. Siffrorna beskriver nuläget som det är redovisat och vi kommenterar tänkbara orsaker till likheter och skillnader.

Det är viktigt att sätta siffrorna som redovisas i ett sammanhang. Alla kostnader har i den löpande redovisningen inte fördelats i detalj utifrån samma uppdelning på kostnadsslag som skolpengen ska specificeras utifrån.

I verkligheten ute på skolorna är gränserna mellan kostnadsslagen inte heller helt tydliga. Medarbetare har hittills kunnat arbeta både med administration, undervisning och elevhälsa utan att tiden konterats på rätt kostnadsslag i varje del även om en uppdelning skett i stora drag.

Ett annat exempel är hyreskostnaderna. De har i nuvarande redovisning inte fördelats utifrån verksamhet och kostnadsslag per objekt.

Siffrorna och jämförelsen mellan skolorna ska ses som data att arbeta vidare utifrån.

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304**Undervisning**

Undervisning (62,3%) är det kostnadsslag som står för den absolut största andelen av kostnaderna.

Undervisning - andel av kostnader	
Enebyberg	63,1%
Ekeby-Svalnäs	63,4%
Vasa	60,9%
Friberga	58,6%
Kevinge	63,2%
Kyrk-Balder	65,7%
Mörby	62,6%
Stocksund-Långängen	61,7%
Totalt	62,3%

Kostnadsslaget undervisning specificerar merparten av personalen på skolorna och fördelas på skolorna i egen regi utifrån tabellen nedan.

Fördelningen per skola, samt totalt för samtliga skolor sammantaget, är sammanställt i tabellen nedan. Fördelningen är gjord på totala kostnader, alltså även kostnader kopplade till intäkter i form av statsbidrag och verksamhetsstöd. En närmare analys per skola skulle kunna härleda kostnader per intäktslag, exempelvis om en elevassistent har ett uppdrag kopplat till ett beslut om verksamhetsstöd, detta är inte gjort i dagsläget men behöver göras för en fullständig korrekt analys och jämförelse.

Fördelning inom undervisning	Enebyberg	Ekeby-Svalnäs	Vasa	Friberga	
Ledning	6%	5%	5%	7%	
Admin	4%	4%	7%	6%	
Lärare	50%	45%	51%	77%	
Specialpedagoger	6%	8%	7%	3%	
Annan pedagogisk personal	33%	49%	30%	7%	
	100%	100%	100%	100%	
	Kevinge	Kyrk-Balder	Mörby	Stocksund-Långängen	Totalt alla skolor
Ledning	7%	5%	5%	5%	6%
Admin	4%	5%	7%	3%	5%
Lärare	54%	52%	80%	47%	57%
Specialpedagoger	1%	4%	6%	10%	6%
Annan pedagogisk personal	34%	34%	1%	35%	26%
	100%	100%	100%	100%	100%

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304

I tabellen nedan visas kostnad per faktisk elev för kostnadsslaget undervisning, fördelning av totala kostnader:

Kostnad per elev	Enebyberg	Ekeby-Svalnäs	Vasa	Friberga
Ledning	3 027	3 238	3 334	3 550
Admin	2 193	2 078	4 721	2 866
Lärare	24 727	26 502	35 884	37 199
Specialpedagoger	3 118	4 686	5 167	1 598
Annan pedagogisk personal	16 078	22 822	20 609	3 221
Summa:	49 143	59 326	69 714	48 434
	Kevinge	Kyrk-Balder	Mörby	Stocksund-Långängen
Ledning	4 072	2 769	2 573	2 831
Admin	2 154	2 339	3 571	1 626
Lärare	30 650	26 394	38 359	25 771
Specialpedagoger	421	2 142	2 706	5 387
Övrig pedagogisk personal	19 680	17 565	686	18 745
Summa:	56 977	51 209	47 894	54 360

För att analysera skolorna närmare har utfallet för personalkostnaderna 2019 sammanställts utifrån olika personalgrupper. Under ledning återfinns kostnader för rektor och biträdande rektor. Under Admin återfinns övrig personal som arbetar med administration. Dessa är bland annat intendent, vaktmästare och skoladministratörer. I sammanställningen ovan ingår även studie- och yrkesvägledare i gruppen Admin trots att de har ett pedagogiskt uppdrag.

Siffrorna visar hur olika skolor fördelar sina personalkostnader för undervisning och siffrorna blir på detta sätt också en bild av hur de organiserar sin verksamhet. När det gäller personalgrupperna Ledning och Admin, så är det för en korrekt analys viktigt att ta hänsyn till att vissa skolor har skolintendenter som är chefer för t.ex. vaktmästare, medan andra skolor har biträdande rektorer för detta. Detta gör att jämförelser ska göras med viss försiktighet. Samma sak gäller att behovet av t.ex. Admin skiljer sig mellan olika skolor, t.ex. att högstadieskolorna har studie- och yrkesvägledare, vilket skolor på låg och mellanstadiet inte har. Då personalkostnaderna tillsammans med lokalkostnader är de i särklass största utgiftsposterna för skolorna, så ligger nyckeln till god ekonomisk hushållning i hur väl personalresurserna kan användas utifrån det antal elever skolan har.

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304

Kostnaderna påverkas i hög grad av löneläge där samtliga kommuner i jämförelsen haft en period med stigande löner för pedagogisk personal. Tabellen nedan visar en sammanställning över personalkostnaderna från juni 2019 från SKL Kommentus Lönelänken. I tabellen jämför vi med de kommuner i vår jämförelse som har rapporterat in löneuppgifter.

Summa av Medellön	Jämförelsekommuner						
Befattning AID	Danderyds kommun	Lidingö Stad	Nacka kommun	Sollentuna Kommun	Tyresö kommun	Täby Kommun	Österåkers Kommun
104011 - Rektor	57 888	56 053	58 724	58 342	56 886	55 337	56 433
206019 - Skolsköterska	38 067	38 857	37 561	40 084	37 630	38 684	40 279
401009 - Lärare grundskola, årskurs F-3	40 970		40 404	40 234	39 984	37 774	
401010 - Lärare grundskola, årskurs 4-6	40 863	40 451	40 922	40 911	40 784	37 770	38 359
401011 - Lärare grundskola, årskurs 7-9	39 976	40 004	41 847	40 740	40 588	38 706	38 607
401014 - Lärare, praktiska/estetiska ämnen	39 653	38 088	40 148	39 563	38 201	36 677	37 588
401016 - Speciallärare	42 147	42 850	43 112	44 112	42 452	40 636	40 804
401017 - Specialpedagog	42 964	38 582	44 432	42 775	41 230	42 656	42 273
402010 - Förskollärare	35 353	35 492	36 719	36 386	35 366	33 799	34 213
402011 - Lärare i fritidshem	34 711	34 888	34 678	34 059	34 676	32 087	31 288
403010 - Barnskötare	26 023	24 509	25 876	26 230	25 343	24 712	24 987
403016 - Elevassistent	25 610	25 918	25 831	25 682	25 502	24 156	24 837
601010 - Kock	29 781		29 853		29 484		28 413
601012 - Måltidspersonal	24 269	24 640	24 046	24 018	24 361		24 638

Sammanställningen visar att Danderyd kommun inte har några större avvikelser jämfört med andra kommuner gällande lönestruktur. Vi konstaterar också av tillgängliga data från SCB att Danderyd har en högre andel lärare med lärarlegitimation och behörighet än övriga kommuner i jämförelsen ovan.

Jämfört med exemplet Sollentuna har Danderyd lönekostnader i samma nivåer, så skillnaden att Sollentuna har högre procentuell fördelning på undervisning vilket kan förklaras av att Sollentuna har färre elever per årsarbetande lärare i kommunal grundskola jämfört med Danderyd och för relativt lika grundbelopp per elev. Förklaringen till detta ligger i att Sollentuna generellt har större skolenheter med fler elever i varje klass än Danderyd.

Befattning	Enebyberg	Ekeby/Svalnäs Vasa	Friberga	Kevinge	Kyrk/Balder	Mörby	Stocksund
Lärare bild			39 500			39 300	
Lärare F-3	40 600	41 160	40 700		43 600	40 992	42 300
Lärare fritidshem			33 900		30 100	32 100	
Lärare hem o konsument					49 300	40 500	40 500
Lärare idrott	40 900	33 600	41 000	44 850	42 000	37 950	38 000
Lärare musik	39 750	46 250		44 000		38 100	42 100
Lärare textilslöjd	40 000	40 700	41 900	37 450	39 900	39 350	42 500
Lärare trä-metallslöjd	43 179	38 700	41 900		40 000	35 000	42 480
Lärare årsk 4-6	43 008	41 283	41 452		42 707	39 256	41 454
Lärare årsk 7-9				41 629		41 422	

Tabellen ovan visar lönefördelningen av lärartjänster mellan olika skolor i Danderyds kommun. Tabellen visar genomsnittet för månadslön exklusive PO-tillägg. Analysen visar att det finns vissa skillnader, men ingen skola har generellt betydligt högre månadslöner. Dock innefattar olika befattningar olika antal personer.

Vi vet att skolor generellt som har sviktande elevunderlag också får problem med att kunna anpassa personalkostnaderna utifrån de lägre elevvolymerna. Detta beror på att antalet elever per klass minskas, samtidigt som det är för stora elevgrupper för att kunna slå ihop klasser. En annan förklaring är att resursklasser som finns på Fribergaskolan och Vasaskolan har högre lärartäthet än vanliga klasser.

Notera att en viss del av personalkostnaderna alltså finansieras av annat än skolpeng, exempelvis statsbidrag och verksamhetsstöd för elever i behov av särskilt stöd. Detta innebär att de inte ska räknas med i skolpengen. Det finns även andra övriga intäkter som en skola kan ha, t.ex. uthyrning av lokaler och liknande, som i slutänden ofta finansierar personalkostnader.

Lärverktyg

Under lärverktyg samlas kostnader för undervisningsmaterial i vid mening. Här ingår bland annat läromedel, IT-verktyg, slöjdmaterial med mera.

Den största kostnaden för skolorna är leasingkostnader för datorer. 2019 motsvarade dessa kostnader knappt 2,4 mnkr. Läromedel kostade ungefär samma belopp 2,4 mnkr. Diverse IT-material kostade knappt 900 tkr.

Utöver detta ligger kostnader för bibliotek också under lärverktyg.

Lärverktyg kostnader - andel av elevpeng	
Enebyberg	3,7%
Ekeby-Svalnäs	5,1%
Vasa	3,3%
Friberga	8,3%
Kevinge	4,9%
Kyrk-Balder	3,8%
Mörby	7,8%
Stocksund-Långängen	5,5%
Totalt	5,3%

Datum
2020-08-27

Diarienummer
UN 2019/0304

IT-kostnaderna skiljer sig markant mellan olika skolor. En förklaring är att skolorna behövde uppdatera sitt nätverk 2019 som kostade mycket pengar. Dessutom hade man under år 2019 Mac-datorer på skolorna. Dessa ersätts nu av billigare Chromebooks.

Elevhälsa

Under Elevhälsa återfinns personalkostnader för skolsköterska, kuratorer, skolpsykologer med mera. Gemensamma kostnader för skolläkare och 20% för samordnande sjuksköterska. Dessa fördelas enligt nyckeln antal faktiska elever. Värt att notera dock är att flera skolor hyr in personal inom denna personalgrupp som inte finns med i dessa siffror.

Elevhälsokostnader - andel av elevpeng	
Enebyberg	2,3%
Ekeby-Svalnäs	3,1%
Vasa	1,3%
Friberga	3,1%
Kevinge	2,2%
Kyrk-Balder	1,4%
Mörby	3,5%
Stocksund-Långängen	2,8%
Totalt	2,5%

Kostnaderna för elevhälsa skiljer sig mellan skolorna. Detta beror på olika faktorer. En faktor är skolans storlek. Det är svårt att anställa personal på väldigt låga sysselsättningsgrader. Vissa skolor har löst det genom att hyra in personal istället.

Måltider

Under Måltid återfinns personalkostnader för all måltidspersonal. Det finns ingen gemensam beräkning på hur kostnaden för måltider räknas fram.

Skolor använder olika beräkningar för skolmat, en viktig faktor är bemanningen inom skolbetspisningen, där kostnader per portion ökar om elevantalet minskar utan att bemanningen minskar i samma utsträckning.

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304

Måltidskostnader - andel av elevpeng	
Enebyberg	7,5%
Ekeby-Svalnäs	8,1%
Vasa	7,7%
Friberga	4,3%
Kevinge	8,0%
Kyrk-Balder	6,1%
Mörby	4,3%
Stocksund-Långängen	6,4%
Totalt	6,5%

Administration

Enligt skollagen schabloniseras overhead-kostnader och så kallade fria nyttigheter till 3%. Samma summa ska fristående enheter kompenseras med för overhead-kostnader. I Danderyds kommun finansierar 1,5% av denna overhead gemensam styrning och administration av skolor i egen regi. Utöver detta tillkommer overhead-kostnader från kommunstyrelsen. Detta bör då motsvara resterande 1,5%. Idag är denna kostnad något högre inräknat de IT-kostnader för routrar, nätverk på skolorna och andra beställda tjänster från IT-avdelningen. Denna IT-kostnad kan skolorna principiellt själva styra över, men är ofta nödvändiga inom verksamheten. Då IT-kostnaderna idag inte grupperas efter samma kategorier som skolans elevpeng, ingår till viss del andra poster är kommungemensam administration i posterna.

Kostnaderna från kommunstyrelsen rör fördelning av kommungemensamma resurser såsom kommungemensam ekonomifunktion, HR-funktion, kommunikation samt IT-kostnader för bland annat servrar, routrar, mobiltelefoner etc. De sistnämnda kostnaderna varierar över tid och kan göra att den totala kostnaden blir högre än totalt 3%. Om eller när det sker så behöver skolorna finansiera detta från posten undervisning.

I tabellen nedan visas fördelningen av kostnaderna för gemensam administration från kommunledningskontoret inklusive centralt betalda IT-kostnader. I kostnaderna ingår stöd från ekonomiavdelningen, HR-avdelningen, kommunikationsavdelningen, samt IT-avdelningen (exklusive inköpta IT-tjänster såsom telefoni, IT-nätverk och datorer).

Kostnadsfördelning för KLK:s admin	Summa tkr		Kostnad per elev (tkr)
Ekonomiavdelningen	263	3,4%	34
HR-avdelningen	2 239	28,9%	289
Kommunikationsavdelningen	101	1,3%	13
IT-avdelningen	5 142	66,4%	664
Totalt	7 745	100,0%	1 000

Observera att IT-kostnaderna i tabellen alltså innehåller kostnader som skolorna delvis styr över.

Kostnaderna i tabellen tillsammans med de 1,5 % som finansierar bildningsförvaltningens overheadkostnader utgör skolornas kostnader för kostnadsslaget Administration. Då kostnaderna totalt överstiger 3% redovisas, i enlighet med regelverket, överstigande del som undervisning.

Modellen för fördelning av OH-kostnader som är kommungemensamma är under revidering för att säkerställa en transparent och lättbegriplig modell som är möjligt att ta beslut utifrån. Inom kommunledningskontoret pågår arbete för att utveckla en ny OH-modell som beräknas vara klar till 2022. I samband med det arbetet ses också fördelningen av IT-kostnader över.

Även en tydlig gränsdragning mellan kostnader för IT och digitala lärverktyg kan komma att ses över och förtydligas.

Lokalkostnader

Lokalkostnader utgör en stor andel av skolornas kostnader och har de senaste åren varit i stort fokus. Lärarlöner har gått upp och elevantalen har sjunkit på flera skolor vilket gjort att lokalkostnaderna har varit mycket intressanta att minska för att nå en budget i balans.

Alla skolor i egen regi och även fristående skolor bedriver till största del sin verksamhet i lokaler där kommunen är hyresvärd.

Nedanstående tabell visar hur stor andel av elevpengen som finansierar lokalkostnader för respektive skola i egen regi.

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304

Lokalkostnader - andel av elevpeng	
Enebyberg	20,3%
Ekeby-Svalnäs	17,3%
Vasa	23,7%
Friberga	22,7%
Kevinge	18,8%
Kyrk-Balder	20,0%
Mörby	18,8%
Stocksund-Långängen	20,5%
Totalt	20,4%

Det är alltså stora skillnader mellan skolorna i hur stor del av skolpengen som går till lokalhyra, skillnader som skolorna behöver hantera genom anpassningar av verksamheten i övrigt.

Skillnaderna i kostnader per elev beror till stor del på skolornas storlek och antal elever men det finns också andra skillnader.

Skolledningarna har inte upplevt att skillnader i hyresnivåer speglar lokalernas funktionalitet vilket bekräftas av fastighetskontoret som uppger att hyresmodellen behöver ses över och därmed också hyresnivåerna.

Skolornas budgeterade hyreskostnader per elev 2020 framgår av tabellen nedan. Bokförda hyreskostnader är ännu ej justerade för alla enheter där avtalet har ändrats under året. När detta är gjort kan tabellen nedan uppdateras med prognos för 2020.

Kapaciteten som använts i beräkningen är hämtad från fastighetskontorets kommande förslag till strategisk lokalförsörjningsplan 2021-2030.

Antal faktiska elever baseras på utfall för vårterminen per februari 2020 samt förväntat antal elever för höstterminen 2020 beräknat utifrån resultatet av skolvalet.

Datum
2020-08-27Diarienummer
UN 2019/0304

Skola	Budgeterad hyra per kapacitetselev 2020 (Kr)	Skola	Budgeterad hyra per faktisk elev 2020 (kr)
Fribergaskolan	-19 609	Svalnässkolan	-27 415
Långängsskolan	-17 440	Vasaskolan	-24 467
Mörbyskolan	-17 417	Fribergaskolan	-19 476
Enebybergs skola	-16 809	Långängsskolan	-19 283
Stocksundsskolan	-16 735	Kevingskolan	-19 052
Baldersskolan	-16 440	Baldersskolan	-18 369
Kevingskolan	-16 140	Mörbyskolan	-17 417
Vasaskolan	-15 732	Enebybergs skola	-17 278
Kyrkskolan	-15 360	Stocksundsskolan	-16 855
Svalnässkolan	-14 530	Kyrkskolan	-16 096
Ekeby	-13 217	Ekeby	-14 392
Genomsnittshyra	-16 669	Genomsnittshyra	-18 285

Nuvarande hyresmodell har sin grund i en utredning som genomfördes inom Tekniska kontoret 2001 (TN 2000/0094). Modell 2 i bilaga 1. I korthet baseras modellen på lokalernas standard och funktion, vilket tillsammans ger ett index för nytta som ska ligga till grund för hyresnivåerna.

Idag har dock hyresmodellen till stor del tappat i relevans. I samband med renoveringar har flera skolor idag det som benämns maxhyra. Många skolor har dessutom hyrestillägg med långa avskrivningstider efter ombyggnader och anpassningar. I detta arbete har vi inte heller kunnat finna några dokument som visar på att den bedömning som gjordes av lokalernas standard och funktion 2001 har uppdaterats sedan dess.

Hyresnivåerna är idag alltså till stor del bestämda utifrån andra parametrar än den beslutade hyresmodellen. Eftersom vissa skolor samtidigt kan ha kvar sin hyra baserat på den tidigare indexeringen utan att den påverkats när det övriga skolbeståndets standard och funktion förändrats, behöver hyresmodellen ses över för att kostnaderna ska vara likvärdiga och konkurrensneutrala.

De indextal som användes för hyressättning bedöms av bildningsförvaltningen idag inte längre vara korrekta och endast delvis vara relevanta. Exempelvis hade Kevingskolan det högsta indexet, idag

bedömer bildningsförvaltningen att flera andra skolor har lokaler med högre standard och bättre funktion. Bildningsförvaltningens bedömning är att det inte finns verkliga skäl för de hyresskillnader som idag finns mellan skolorna.

Sammantaget är bildningsförvaltningens bedömning att hyresmodellen som enligt tekniska kontoret beslutades 2001 behöver ses över och sannolikt förändras. Modellen efterlevs inte fullt ut och motsvarar inte kraven på att vara, transparent, konkurrensneutral och lättbegriplig för politiker, tjänstemän och utövare.

Notera att skillnader i hyreskostnad per elev mellan skolorna inte enbart påverkas av hyresnivå (kostnad per kvadratmeter) utan även på hur stor yta skolorna har per elev. En faktor skolorna delvis kan påverka, skolornas totalytor har minskat väsentligt under innevarande år.

Nästa steg

Detta dokument redovisar grunderna i den resursfördelningsmodell som gäller i Danderyds kommun med fokus på grundbeloppets (skolpengens) uppbyggnad. Siffrorna är på en övergripande nivå och sammanställda utifrån den information som finns tillgänglig idag. Dokumentet ger en bild av intressanta skillnader mellan kommuner och mellan Danderyds kommuns skolor i egen regi. Skillnader som behöver hanteras vidare, exempelvis genom att analysera kostnadsslagen i mer detalj (lönejämförelser, städkostnader osv.) Därigenom kan en mer aktiv ekonomistyrning av skolorna ske och resursfördelningsmodellen bli mer resurseffektiv, transparent, konkurrensneutral samt lättbegriplig för politiker, tjänstemän och utövare.

För en långsiktigt hållbar styrning är det av vikt att bildningsförvaltningen på ett mer omfattande sätt dokumenterar och följer upp de kostnadslag som grundbeloppet består av. Även en tydligare redovisning av kostnader per verksamhet är nödvändig för en detaljerad långsiktig uppföljning av skolpengens nivå per verksamhet och ålder.